

Petserimaa

Petseri rajoonilehe veergudelt

Vastloodud munitsipalaalustuse Petseri Rajooni Kultuurikeskus direktoriks kinnitati N. Abramova.

Petseri rajooni administratsiooni kultuuri-, noorsoosjade, spordi- ja turismiosakonna uus juhataja on N. Bitkova.

(Petšorskaja Pravda 27.12.2005; 31.01.2006)

* * *

5.- 20. jaanuarini viibis Iisraelis, Palestiinas ja Jordaania Petseri Varvara koguduse preester Jevgeni (Jevgeni Pelešev).

Preester külastas neis riikides palju pühapaiku. (PP 07.02; 10.02; 14.02)

* * *

4. veebruaril toimus Petseris iga-aastane 30 km talvejooks. Seekord oli 20-kraadise külma tõttu vaid 7 osavõtjat.

Võitis Grigori Muhhin Pihkvast ajaga 1 tund 50 min ja 7 sek. (PP 14.02)

Ülevaate tegi ARVI MATVEI

Preester Jevgeni Pelešev peab 1. septembril 2005. a. Varvara kirikus jumalateenistust Petseri 2. Keskkooli perele.

Arvi Matvei foto

Petseri internetilehekülg!

Появился интернет-сайт, рассказывающий о жизни Печорского района (Псковская область). Как передает корреспондент ПАИ, прежде всего, на страничке можно найти необходимую информацию для паломников и туристов. Кроме того, набрав электронный адрес www.pec-hory.ru, можно узнать краткую историю города, посмо-

треть старинные и современные фотографии, получить информацию о Свято-Успенском Псково-Печерском монастыре. Разработчик сайта - работник ЗАО «Изразец» Дмитрий Кузнецов. По его словам, каждый день на его интернет-страничку посещают, в среднем, 10-15 пользователей - как правило, жители российских столиц, ре-

спублик Прибалтики, дальнего зарубежья и даже несколько человек из Америки и Израиля.

В перспективе с помощью своего сайта Дмитрий собирается наладить торговлю печорской керамикой, что окупило бы затраты на его содержание.

(Allikas: Pihkva Informatsiooniagentuur)

MAARJA HÖRN

„... Ja siis pärige poistelt, kust kohast küll jooksmas peaks piir?“

Kord üks Petseri tsura kohtas Hiitola meest, ütles: „Kuradi kurat me ühest NFSV-st.“
Vana mees pidas aru ja siis vangutas pead, Ohkas: üks on meil valu vaid, mitte sünnimaa, tead.“

Läksid tunnid ja päevad ja kuud, aga rahu ei anna, Setu tsurale sõnad, mis lausub too Hiitola ätt, Sest nii Pihkva kui Laadoga järvede soostunud rannal Leidub paiku, mis vajaksid sootumaks hoolsamat kätt...

Setod on idapoolsete läänemeresoome hõimude järeltulijad. Kuni 11-nda sajandini ei olnud idapoolsete ja läänepoolsete hõime vahel võõraid

piire. Setode kodumaal kohustusid ida ja lääne poolt tulevad suuremad rahvad – slaavlased ja germaanlased. Alates 11. sajandist on olnud Setomaa Pihkva vürstiriigi koosseisus. 1918. aasta 28. novembril puhkes eestlaste jaoks suur sõda. Eestlane pidi vastu astuma oma kahele põlisvaenlasele: sakslasele ja venelasele. Ja milleks? Selleks, et võita endale midagi, mis tegelikult kuulus ja kuulub talle. 5. detsembril 1919 Tartus alanud Eesti-Vene rahuläbirääkimistel esindas Eestit 5-liikmeline delegatsioon. Selle esimees oli endine välisminister Jaan Poska. 31. detsembri õhtul kirjutati alla vaherahulepin-

gule, mis lõpetas sõjategevuse rindel. Jaanuaris 1920 jätkusid vaidlused Vene riigi varade jaotamise ning Eestist evakueeritud varade tagastamise üle.

Lõplikult allkirjastati Tartu rahuleping 2. veebruaril 1920 kell 00:45. Venemaa tunnustas tingimusteta Eesti iseseisvust ja loobus igaveseks ajaks kõigist varasemastest õigustest Eesti suhtes. Tartu Rahu võib nimetada Eesti iseseisvuse sünnitunnistuseks. Setomaa liitumine Eesti Vabariigiga tähendas Setomaaale tõelist revolutsiooni: koolid ja ametiasutused eesti keeles, anti perekonnanimed ja lõpetati hingemaade jagamine.

Vaade setode maale Irboska kindlusest aprillis 2004.

Ilmar Vananurme foto

Aga mis juhtus 1939. aasta suvel? Nõukogude Liidu ja Saksamaa juhitud sõlmisid mittekallaletungilepingu. Kirjutati ka alla salaprotokollile, millega jagati Euroopa NSV liidu ja Saksamaa mõjupiirkondadeks ja juba 1940. aastal okupeeris Punaarmee Baltimaad. Tartu Rahuga sõlmitud leping oli unustuse hõlma vajunud. Sellepärast teamegi tänapäeval Eesti lõunapoolsetel territooriumil kahte riigipiiri: üks neist on Tartu Rahuga paika pandud piir, mis kulgeb Vana-Irboska tagant ja teine niinimetatud kontrolljoon mis poolitab Setomaa.

Teisele poole kontrolljoont jäid paljude setode, lätlaste ja eestlaste kodutalud ning sugulased, surnuaedadele omaste hauad. Ka minu enda juured on pärit Petserimaalt, kuid kahjuks pole mul võimalik külastada oma vanavanavanemate kodu omal soovil. Täna pole ka nendest taludest, mis kuulusid varem meie esivanematele suurt midagi alles jäänud. Paljud talud lagunened ja räämas, surnuaiad on rohtu kasvanud ja ega sugulasigi pole enam paljudest Petserimaale alles jäänud.

Kuid siiski on miski, mis kripeldab ikka ja jälle üle kontrolljoone. Nagu oleks sinna unustanud midagi...nagu oleks pool endast sinna unustanud. On selline kena ütlemine: kui midagi maha unustad siis lähed sinna kunagi tagasi. Ja nii see on. Taas taotleme viisid ja istume mitmeid mitmeid tunde tollipunkti, et päev või kaks saaks jalutada Mõla järve ääres või nautida kaunist vaadet Irboska lossivaremetelt. See on koduigatsus, mis kripeldab hinges ning peas tiirlevad küsimused: kas tõesti ongi see nüüd riigipiir, mis kodu pooleks jaotab? Kontrolljoon on piiriäärse rahva jaoks suur probleem ja sellele probleemile ei näe lahendust veel nõnda pea. Ma olen täiesti kindel, et põhimõtteliselt samad probleemid vaevavad ka Ingerimaa rahvast. Ka Karjala Kannase Laadoga rannad on nüüd Venemaa käes.

Seega jääb piir meie jaoks ikka Irboska taha. Hetkel, mil

Eesti okupeeriti 1939. aastal, polnud meil koostööd naabritega põhjas ja lõunas ning sellepärast saigi vaenlane meid kõiki ükshaaval okupeerida. Kuid mis oleks siis lahendus? Muidugi ei oska inimesed, kes selle probleemiga kokku ei puutu, selle üle kuidagi juurelda. Nemad ju ei tea tagamaid ega sidemeid, mis hoiavad setosid Petserimaa küljes. Seda ei saa mõista, kui pole ise tundnud. Väga jultunud oli ka Venemaa, kes astus üle kokkuleppele. Auinimene midagi sellist ei teeks. Et nüüd midagi ette võtta, on vaja pikki aastaid ning läbirääkimisi.

Selleks, et üldse midagi muutuks, tuleks tagasi osta kodutalud, need korrastada ja neid külastada. Kuid seda on raske teostada, kui piiri ületamine iga aastaga aina keerulisemaks muutub. Seega oleks ka üheks esimeseks sammuks läbirääkimised piiriületuse lihtsustamiseks. Tulemuseks oleksid setod end taas sisse seadnud oma põlisele elupaigale. Aga nagu juba mainisin, võtab see kõik palju aega ja kannatust ning muidugi ka majanduslikku kindlustatust.

Palju abi oleks noortest, kes on täis elujõudu ning uusi ja värskeid ideid. Kuid hetkel saame vaid teha kõik endast oleneva, et toetada ja aidata Petseri setosid oma jõu ja nõuga, et nad suudaksid jääda truuks oma põlisele kodumaale ja hoida au sees oma kultuuri. Kui nad suudavad jääda püsima oma sünnimaale ning armastada oma maad nii nagu enamus inimesi oma kodumaad armastab, jääb püsima lootus, et kunagi suudame lükata piiri taas oma õigele kohale. Siis ei peaks keegi enam esitama küsimust: „Kust kulgeb Eesti piir?“

Minge elage nädal või paar parem Laadoga rannal.

Minge Petserimaale ja tehke seal tilluke tiir.

Ja siis küsige endalt miks igatsus koju on kallal,

Ja siis pärige poistelt, kust kohalt küll jooksmas peaks piir.

(Justament)

(Toimetuse märkus: kirjutise autor Maarja Hörn on Võru Kesklinna Gümnaasiumi 10. kl. õpilane)

Raadiosaade Petserimaa inimestest

Eesti Raadio toimetaja Kaja Kärner lindistas 20. veebruaril raadiosaate Setomaa-Petserimaa valuküsimustest.

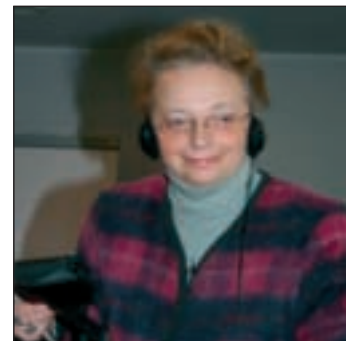

Foto:Kaja Kärner.

Pole ju saladus, et siiamaani ei anna Eesti Vabariigi seadused teiste kodanikega võrdseid õigusi Eesti Vabariigi kodanikele, kes on töötanud ENSV piiri taga, ometi EV seaduslikul maalal. Ja seda kogu selle aja, kui

uut piirilepingut pole veel sõlmitudki! Iseasi on see, et taolist fakti ei soovi valitajaskond päeva kätte tuua.

Eesti on ilma mingi lepinguta tõmmanud piiri ühtede Eesti Vabariigi kodanike ja teiste Eesti Vabariigi kodanike vahele.

Miks püüab Eesti unustada (maha matta) Petserimaad, kuidas saaks aidata ja peaks aidama Petserimaale jäänuid, oma põlisalasid hindavaid inimesi ja mida peaks tegema meie valitsus ja riigikogu – neil teemadel kõnelesid Siina Rõbkina Petseri rajooni Seto Seltsist ja Sulo Nurmeots, Jüri Vaidla ning Ilmar Vananurm Seto Kongressi Vanemate Kogust.

Raadiosaade on Vikerraadio eetris kolmapäeval 1. märtsil kell 14.

(„Setomaa“)